

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק אדמו"ר שליט"א

דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיך כאשר צוה הוי"ה את משה. וזה מעשה המנרה מקשה זהב עד ירכה עד פרחיה מקשה הוא כמראה אשר הראה הוי"ה את משה בן עשה את המנרה (ח ב-ד).

למה כתוב 'בהעלתך' ולא בהדלקתן

צריך להבין למה כתוב בהעלתך ולא בהדלקתן, ורש"י פירש וז"ל: על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה.

העבודה היא לעלות יחודא תתאה
כיחודא עלאה

והנראה לומר, דזה ידוע מה דאיתא בזוהר הקדוש (ח"א יב. יח.) שיש ב' מיני יחודים, יחודא עלאה שהוא בחינת יחוד או"א דיחודא שלים סוד יחוד שמע ישראל וגו', ויש יחודא תתאה שהוא בחינת יחוד זו"ן דיחודא אינו שלים סוד יחוד בשכמל"ו, והעבודה היא להעלות את יחודא תתאה שיהיה יחודא שלים כיחודא עלאה, כמו שיהיה לעתיד לבוא שם הוי"ה יהי"ה, כמבואר בלקוטי תורה זכריה, עיי"ש.

עבודת הצדיקים לעלות את בני דורם
מיחודא תתאה לעלאה

וזהו מה שמרמזו כאן הכתוב דבר אל אהרן ואמר אליו היינו שהתפקיד

ע"י שיעשו יחודא תתאה בשלימות
יוכל צדיק הדור להעלותם ליחודא
עילאה

ועל זה אמר הכתוב איזהו יחודא תתאה יכול צדיק הדור להעלות, רק באופן של וזה מעשה המנרה מקשה זהב עד ירכה עד פרחיה מקשה הוא היינו כשיעשו בני ישראל את היחודא תתאה מקשה זהב טהור להשי"ת לשם שמים בלי שום מחשבות זרות ופניות זרות, וזהו מקשה זהב בגי' קד"ש להוי"ה, והוא כמראה אשר הראה הוי"ה את משה בן עשה את המנרה לשם שמים, דרך כשיעשו יחודא תתאה בשלימות יוכל צדיק הדור להעלותם ליחודא עלאה.

רעוא דרעיון פרשת בהעלותך תשפ"ד

של הכהן גדול שהוא צדיק הדור, הוא בהעלתך את הנרת שהם הנשמות של בני ישראל, בסוד נר הוי"ה הנשמות אדם' (משלי כב), שבכוחם ליחד על ידי מצוות ומעשים טובים רק יחודא תתאה, בסוד נ"ר ר"ת נ'פש ר'וח בחינת יחוד זו"ן, להעלותם אל מול פני המנורה ליחודא עלאה בחינת יחוד או"א, ועי"ז יאירו שבעת הנרות יאירו נשמות בני ישראל ביחודא עלאה, כדאיתא בזוהר הקדוש (ח"ג קמט:) וז"ל: בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות הכא נטלא כנסת ישראל נהורא, ואימא עלאה מתעטרא, וכלהו בוצינן מינה נהרין עיי"ש.

אהרן הכהן העלאה מיחודא תתאה של
בנ"י ליחודא עלאה

ואמר הכתוב ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיך שאהרן הכהן העלאה את היחודא תתאה של בני ישראל ליחודא עלאה, כאשר צוה הוי"ה את משה היינו הר"ת של צוה יהוה א'ת מ'שה בגי' חכמ"ה בינ"ה עה"כ, בחינת יחודא עלאה.

עטרת פי

אמדות טהורות מרבותינו ז"ע

ובהקדיל את הקהל תתקעו ולא תריעו (י, ט).

ובהקדיל מלא יו"ד, כל הקהיל הקהילו מלא יוד, לבר מן ויקהלו משה ואהרן (כ) דמי מריבה חסר יוד, כי כל אסיפה וקהילה הוא בנקודת יוד כתר נקודת ציון, הארות שער החמשים כתר, לבד ממי מריבה שנפגם אותה היוד לא האמתם בי (כ יב), כי שם בבת עין, בת ציון, הוא שורש אמונה, וקהלה זאת דמי מריבה נפגם ונחסר היוד בחסרון האמונה שלא להפריד, שאין שום מציאות בלתי השם יתברך, ובכל החששות והסתרות והקטנות, ממש אין סוף בהארתו שם בכל תנועה, והוא נסיון גדול יותר מכל הנסיונות שבעולם, כמבואר בדוד במלחמות פלשתים שהאמין ולא פשט יד, אף שהיו פלשתים אצלו ממש בסכנות מות עד ששמע קול הצעדה. והבן כל זה. וכשידע אדם שאלופו של עולם בכל תנועה ממש, מיד יתפרדו כל פועלי און (תהלים צב י).

'היכל הברכה' דף סו: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

לא כן עבדי משה בקל ביתי נאמן הוא (יב י).

אפשר לומר על פי דברי חכמנו"ל בגמרא חגיגה (ט ע"ב) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד. וידוע דברי מרן הבעש"ט הקדוש זלה"ה (בעש"ט עה"ת משפטים אות טו) ש'אחד' מרמז שמכניס האחד שהוא אלופו של עולם בתוך לימודו. וזה שאומר כאן התורה היאך אפשר לבוא לבחינת משה להיות 'בכל ביתי נאמן', הוא ע"י 'לא כן' בגימטריא מאה ואחד, שלומד התורה"ק בקדושה ובטהרה עם אלופו של עולם.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבותינו ז"ע

דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ח ב).

ר"ל, לפי שאהרן הכהן הוא שושבינא דמטרוניא, והיה מקרב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים, על ידי הקרבת הקרבנות בכל יום, והוא על ידי תשובה שלימה שעושים בני ישראל בעת הקרבות הקרבנות. וידוע הוא, שעל ידי איזה חטא ועון נעשה השבירה ר"ל, וכן ירידה ופירוד בין י"ה לו"ה, שהוא עיקר כוונת התשובה, תש"ב ו"ה לגבי י"ה, שלא יהיה עוד ח"ו שום פירוד בשם הו"ה ב"ה. וכן ה"ה על ידי חטאים שנשברו הלחות הראשונות. ועוד ידוע הוא, שבעת שנשברו הו"

ויאמר הו"ה פתאם אל משה ואל אהרן ואל מרים צאו שלשתכם אל אהל מועד ויצאו שלשתם. ויבד הו"ה בעמוד ענן ובעמוד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שלשתם (יב ד-ה).

לכאורה קשה אם הקב"ה רצה לדבר עם אהרן ומרים, מפני מה קרא את משה עמהם וכמו שהקשו כבר המפרשים. ולדעתי יתבאר הענין בדרך נפלא בס"ד, דהנה משה רבינו ע"ה היה רבן של כל הנביאים, וכל נבואת כל הנביאים הולכת דרך הצנור של משה רבינו ע"ה, וזה רצה הקב"ה להראות לאהרן ולמרים, כי משה גדול מהם אפילו אותו דבר שברצון הקב"ה לדבר עמהם ולהוכיח אותם על דברם במשה, א"כ לכאורה דברים אלו אין מהצורך שמשה רבינו ע"ה ישמע אותם בדבר הקב"ה עמהם, א"כ למה קרא את משה עמהם, אלא שעשה זאת כדי להראות ולהודיע להם, שגם מעלת נבואתם שהקב"ה דבר עמהם מוכרח לילך דבר הצינור של משה, ומשה רבינו ע"ה יודע זאת מקודם שהם יודעים. ולכן קרא הקב"ה את משה אהרן ומרים אל אהל מועד, כי שם באהל מועד הגיע הקול קודם רק לאזניו של משה מבין שני הכרובים, ואח"כ הגיעה הנבואה לאהרן ומרים, מש"ה קרא הקב"ה גם את משה רבינו ע"ה לאהל מועד וזה דבר נפלא בס"ד.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

ויאמר משה אל הו"ה למה הרעת לעבדך ולקמה לא קמצתי חן בעיניך וגו' (יא יא).

מצתי. כל מצא מצאנו וכיוצא מלא אלף, ודין לחוד חסר אלף, שנסתלק ממנו הפלא עליון שער החמשים כתר עליון, כי כולם נמסרו לו חוץ מאחד (ראש השנה כא:), והוא האלף שנחסר מכאן.

'היכל הברכה' דף עה. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

ויקרא את שם המקום ההוא קברות התאנה כי שם קברו את העם המתאנים: (יא לד).

וזה ענין החיות רצוא ושוב שביאר מרן, כי כל דבור חושק ומתלהב לחזור לשורשו לדבק שם, לכך הנשמה מתלהב תמיד לדבק בשורשה למעלה, ע"י חשק ואור בתורת השם ועבודה, ואם היה מתלהב תמיד לאור עליון, היה בטל ממצאיותו, כמו קודם עולם התיקון, כטעם כי שם קברו את העם המתאנים.

כי גם זה טוב לעבוד השם לצורך עצמו, מחמת שאין לך תענוגושמה והרחבות הדעת יותר בעולם ממה שיש לצדיק בדביקות השם ובתורתו, ולכן יש ביטול וקבורה וגניזה עד שנשאר בחשך, אעפ"כ מתגבר ועושה עבודת בוראו לשם שמים, ושלא יצטרך ליפול תמיד ממדרגתו בשביל המציאות.

ובשביל שיהיה לבו לשמים ולא בשביל תענוגים, תיקן השם יתברך שיעסוק אדם לפעמים בצרכי הגוף מעט אכילה ושתייה, ולדבר עם בני אדם לעשות מצות מעשיות, ולכל זה צריך שיהיה מעורב בין הבריות באהבה וידבר עם העולם, וכל זה שלא ימשיך מאוד אור המוחין ויתבטל ממצאיותו, ועוד שיסבור שאין כמותו צדיק בעולם.

ועל זה אמר רבינו הקדוש רבינו אלימלך מליזענסק 'אם יסתר איש במסתרים, אני לא אראנו' (ירמיה כג כד) ולא אשגיח עליו, אלא כשדעתו מעורב עם הבריות ועוסק בצרכי הגוף ובעניני עולם הזה ביחודים ובאהבת ישראל ובתקוני השכינה, ע"ז חזר ויחזק כח אלהי וכוח השכלי באור מופלא ובלב נכנע לב אמת.

'נתיב מצוותיך' נתיב אמונה ג טו מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

שלו יאיר בתוכו. היינו אור של חסד, יאיר בכלי של חסד. וכן אור של גבורה, יאיר בכלי של גבורה, וכן בת"ת נהי"מ, ואל ישנה ח"ו להכנס אור של חסד, לכלי של גבורה, או לכלי של ת"ת. או להיפך, אור של גבורה להכנס ח"ו לכלי של חסד, אלא דייקא אל מול נגד פני המנורה שהוא מלכות דאצילות, כדאיתא בלק"ת פרשה זו ע"ש. לזה הנרות הראשון, כתיב חסר ו', כי אז היה חסר להם האור, שהוא ו' כנודע. לא היה אלא צווי לבד, שיתקן ויעלה אח"כ, אבל בעת התיקון, שאמר הקב"ה כביכול, שאל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, כתיב מלא ו'. וכן המנורה דכאן, כתיב מלא ו', כי מיירי כאן ממלכות דאצילות, ששם היו כל האורות, לזה כתיב מלא ו', כנודע שאות ו' הוא נהירו דקיק, המבואר בשער החשמל (פ"א) ע"ש. והבן.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

מלכין קדמאין, ונפלו למטה הכלים שלהם, נפלו לעולם הבריאה, והאורות של הכלים דו' מלכין קדמאין נשארו במלכות דאצילות, כדאיתא בע"ה (שער המלכים פ"א) ע"ש.

נמצא שזהו שאמר הכתוב הקדוש דבר אל אהרן שהוא שושבינא דמטרוניא. ואמרת אליו בהעלותך את הנרות שהם הז' כלים של ז' מלכין קדמאין, שנפלו לעולם הבריאה, וצריכין עליה למקומם הראשון. וכן קראו רז"ל לכלי של הנר, נר, ולא אור נקרא נר, אלא הכלי של האור. לזה נקראו כאן ג"כ נרות כלים של ז' מלכין קדמאין הצריכים להעלות. וזהו בהעלותך את הנרות, הכלים שנפלו לעולם הבריאה, ועל ידי תשובה יש להם עליה למעלה למקומם הראשון, כנודע. לזה בהעלותך את הנרות, הז' כלים. אל מול פני המנורה שהוא מלכות דאצילות. יאירו שבעת הנרות היינו כל אור של כלי

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' ו'זה זבח'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרא זי"ע

וְיִהְיֶה בְּנִסְעֵי הָאָרֶץ וְיֵאמָר מִשֶּׁה קוֹמָה הוּא הַיָּפֵצוּ אֵיבָרֵי וְיִנְסוּ מִשְׁנֵאֵי מִפְּנֵי. וּבְגִנְחָה יֵאמַר שׁוֹבָה הוּא רֶבֶבּוֹת אֶלְפִי יִשְׂרָאֵל (י לה-לו)

האיך לכתוב הגונון המנוצרות בפרשת 'ויהי בנסע'
ומעתה נדבר מעט, בסדר גונון מנוצרות, דזה אי אפשר
כדעת הרש"ל (סימן ע"ג) דקאי על גונון של בנסע ובגנחה,

מסגרת השלחן

דזה נסתר מן המסורה, טית גונון מנוצרת, ושם אין גונון
בהרבה פסוקים יענין שם. ולכן המהפך גונון של האות
הספרה פסול, ואסור לקרות בו כלל.

אלא כך הקבלה על פי 'גמרא' ו'הוזהר' מקובל מהר
סיני, לכתוב שני גונון, הפוכים בזה הצורה, ולא להפכה
ראשה למטה, דזה פסול, וכבר האריך בו מורי ורבי דודי
מוה"ר צבי [מזיטשוב] הקדוש בספרו 'צבי לצדיק'
ב'קונטרס השמות' יענין שם דבריו הקדושים.

'היכל הברכה' במדבר עג: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרא

שמעון, אלעזר, בודאי הכי הוא, אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל, דאי
הכי, בעי גונון לאתהפכא מגונון דאחרא עלאה, האי ג' מנוור לאחורא,
והאי בארז מישר לגבי ארונא: אלא ודאי לא אהדר אנפוי מנייה, ומה
עבד, בשעתא דשארי ארונא למשרי, אמר משה, שובה יהוה, כדן
שארי ארונא, ושכינתא קאים בסטרא אחרא, ואנפין לקבליהו דישראל
ולקבליה דארונא, (ובגין כך) וכדן כלא כליל (למזה) למנוא לארונא
ולישראל, אלא דישראל נרמו לבתר, דכתיב יהוה העם כמתאוננים: אמר
רבי אלעזר, אנת דאמרן מספרא דרב ייבא סבא, דאמר דבין בהאי גיסא
ובין בהאי גיסא אתהדר: אמר ליה, שפיר קאמר, אבל דא דאמינא, הכי
תשכח בספרא דרב המנוא סבא, והכי הוא ודאי. ע"כ.

ח. ראה ב'מנחת ש', וב'אור תורה', וענין באורך בספר 'משנת אברהם'
(סימן כד), שמאסף לכל המחנות והשיטות, ופוסק דבריו רבנו, ומביא
שם, שכן ראה בס' שכתב הרה"ק ר' צבי סופר בענין ט', והרה"ק ר'
פייזש מבוריא עיי"ש.

ט. ראה שם בפרשת בהעלותך (קנה ע"א) אחר שהביא דברי הוזהר
הג"ל כתב וז"ל: הנה הוא [הוזהר] מקשה בתחלה אמאי ה' של לפני 'ויהי
בנסע' מנוצרת לאחורא, שחזרה לאחור בצורתה כזה, כמו שהופך
פניו לאחור. ואל יטען מה שהדפיסו המדפיסים צורת גונון מהופכת
ראש הג' למטה ורגל הג' למעלה, ובה טעו כל הסופרים מחמת שהדפיסו
הקצם אחר אשר מהפך גונון התוכה מאבר, בודאי בא ראשה למטה
נמראה בחוש, אבל חלילה אחי לכתוב כן, והכותב כן מהפך הקערה על
פיה ח", אבל צריך לכותבה בתמונתה ממש ומהופכת ראשה למעלה
ורגלה למטה כנ"ל, ולא כסופרים שכותבים כזה, וזה טעות גמור, בא
וראה מה שכתב האריז"ל בענין הלולב [פרי עץ חיים] (שער הלולב פ"ג)
- אין להפוך הלולב בראשו למטה, ואין בנענוע למעלה, לבנענוע למטה,
אלא בהיות זה מעט למטה מזה, אבל לעולם ראש הלולב צריך שיהיה
למעלה. ע"כ.

י. וכן מפרש רבינו בספרו 'זהר חי' (ח"ה קלא). וראה עוד ב'היכל
הברכה' (דברים ל.).

שני, ועד כלות הספר ספר שלישי, והיינו דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר
ר' יונתן, 'חצבה עמודיה שבעה' אלו שבעה ספרים של תורה. [ופי' רש"י
עשה לה סמינים מלמעלה למטה, להבדילה מן הסמוכות לה, ואח"כ פי'
למעלה למטה בתחילה וסוף ויהי בנסע הארון ע"כ].

ובמדרש תהלים במזמור 'בברחו מפני אבשלום בני' זש"ה לא ידע
אנוש ערכה, אמר ר' אלעזר לא נכתבו פרשיותיה של תורה על הסדר,
שאלמלא נכתבו על הסדר, כל מי שהוא קורא בהן מיד היה יכול לבראת
העולם, ולהחיות מתים, ולעשות מופתים, לפיכך נתעלם סידורה של
תורה, וגלוי לפני הקב"ה שנאמר 'ומי כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי
משומי עד עולם ואותיות ואשר תבאנה יגידו למי'.

ז. ראה ב'זהר' (ח"ג קנה) וז"ל: ויהי בנסע הארון ויאמר משה וגו',
רבי אלעזר אמר, הכא אית לאסתכלא, ג' דאיהי מחזורא (ס"א מנוצרת)
לאחורא, הכא בתרי דוכתי אמאי: ואי תימא ג' כפופה, הא ידיעה ג'
כפופה נוקבא, ג' פשוטה כללא דדבר נוקבא, והא אוקימנא באתר דא,
ויהי בנסע הארון, אמאי אתהדר לבתר כנוונא דא ג' תא חזי, ג' באשרי
יושבי ביתך לא אתמר, בגין דהיא בגולתא, והא אוקמיה חברייא, דכתיב
(עמוס ה ב) 'פלה לא תוסיף קום בתולת ישראל' וגו': אלא מה כתיב
לעילא, וארון ברית יהוה נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם
מנוחה, כיון דהוה נטיל ארונא, ג' נטיל עליה, והא שכינתא על גבי ארונא
יתיב: תא חזי, חביבותא דקודשא בריך הוא לגביהו דישראל, דהא אף
על גב דאיתן סמאן מארח מישר, קודשא בריך הוא לא בעי לשבקא לון,
ובכל זמנא אהדר אנפוי לקבליהו, דאי לאו הכי לא יקומן בעלמא: תא
חזי, ארונא הוה נטל קמיהו ארח תלתא יומין, ג' לא הוה מתפרש מניה,
ונטיל עמיה, ומנו רחמינו דלהון דישראל, אהדר אנפוי ואסתחך מלגבי
ארונא, כהאי אילה דעולתא כד איהו איל, אהדר אנפוי לאתר דנפיק,
ועל דא בנסע הארון, ג' אסחר אנפין לקבליהו דישראל, וכתפי גופא
לגבי ארונא: ועל דא כד ארונא הוה נטיל, משה אמר קומה יהוה, לא
תשבח לון, אהדר אנפך לגבן, כדן ג' אתהדר לגביהו, כנוונא דא ג', כמאן
דמהדר אנפיה למאן דרחים: וכד הוה שרי ארונא (וישראל) למשרי, כדן
אהדר ג' אנפוי מישראל, ואתהדר לגבי ארונא, ובכללא אתהדר: אמר רבי

א. הפוכות, מלשון 'נזור אחר' (ישעיה א ד). היינו השני גונון שיש
לפני ואחרי פרשת 'ויהי בנסע'.
ב. ראה בשו"ת מהרש"ל (סימן ע"ג) שהאריך מאוד בענין גונון
הפוכין וכתב שם שחפש ובדק בס' וראה י"ב תמונות בענין גונון
וביאר שם באיזה תמונה הוא עיקר ואיזה בדיעבד כשר ואין צריך לתקן
ואיזה פסול אף בדיעבד וצריך למחוק ולתקן ואופן תיקונם, ראה שם.
וכתב שם שמייירי על גונון שיש בתוך התיבות 'בנסע' ו'בגנחה', עיי"ש.
וכן האריך בזה בספרו 'הכמות שלמה' (שבת קטז), עיי"ש. וראה בשו"ת
'עודע ביהודה' (יו"ד סימן עד) שתולק על המהרש"ל, והעלה שגונון
המנוצרים הם סימנים עומדים בפני עצמם, אחת קודם ויהי בנסע ואחת
אחרי כלות פ' ויהי בנסע, בריוח שבין הפרשיות, וכו' עיי"ש. וראה עוד
ב'פתחי תשובה' (יו"ד סימן רעה סק"ו) מה שהביא בזה.
ג. היינו שהמסורה גדולה מפרט הט' גונון המנוצרות שבתורה, ואין
שם שום אות ג' בתוך התיבה עצמה, הרי שהגונון הוא מחוץ לתיבה
ואינה מהתיבה עצמה של בנסע, וכן הוכיח בספר 'אור תורה'.
ד. היינו שמוזהר ההוכחה של המסורה שהוא מפרט הט' גונון והם
אינם מהתיבה עצמה, א"כ המושג מהמסורה שהוא מקובל מהר סיני
הספר תורה פסול.
ה. היינו אות מאותיות התורה עצמה.
ו. ראה בגמרא (שבת קטז) וז"ל: ת"ר 'ויהי בנסע הארון ויאמר
משה' פרשה זו עשה לה הקב"ה סמניות מלמעלה, לומר שאין זו
מקומה, כדנתיא רשב"ג אומר, עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב
במקומה. [פי' רש"י בדגלים הייתה ראוייה להכתב בפר' מדבר סיני ושם
הוא מקומה]. ולמה נכתבה כאן, כדי להפסיק בין פורענות לפורענות,
פורענות ראשונה 'ויסעו מזה ה' ואמר ר' חמא בר חנינא שסרו מאחרי
ה' פ' שהיו בורחים מהר סיני דרך ג' ימים כתינוק הבורח מבית הספר
לפי שלמדו הרבה. פורענות שנייה 'ויהי העם כמתאוננים', ולעתיד שיהיו
כל הפורענות בטלים ולא ידאנו לפורענות תחזור ותפרשה למקומה, ר'
אומר לא מן השם הזה הוא, אלא מפני שספר חשוב הוא לעצמו, נמצא
ספר במדבר יש בו ג' ספרים עד ויהי בנסע ספר אחד, והוא בעצמו ספר

פסוקים עם ברכות בירך אותי, ואח"כ אמר לי: אבל מטשן אשר
בידך אל תעזוב אותו, אפילו בעד כל חללי דעלמא, ע"כ.

וכשנעורתי משנתי, אמרתי האיך לא אספר החזיון הזה
לאאמרי' וימיר תיכב בבוקר אחר התפלה הלכתי אצלו, וספרתי
לו כל החזיון הזה, ושאלתי מי היה זקן הזה. והשיב לי, הזקן הזה
הוא רב ייבא סבא, כי הכנתי את עצמי לראותו זה כמה ימים,
כי כתבתי פירוש על דבריו בזהר (פ' משפטים) כנועד, ואני לא
זכיתי לראותו אלא אתה, אעפ"כ יש לי קורת רוח מזה, שאתה
זכית לראות הסבא הזה, כי לא נתגלה אלא למי שהוא לומד תורה
לשמו. ומה שאמר 'ומטשן אשר בידך אל תעזוב אותו אפילו בעד
כל חללי דעלמא', כי כתבתי וסיימתי דבריו על 'מטה' על פי סוד,
עד כאן. ואני חשבתי על ענין אחרת לענין המטה, והבן.

ספר החזיונות מרבינו אלעזר צבי מקאמרא

ולכן רבינו השקיע הון רב, כדי לייסד לו בית מדרש בארץ
ישראל בעיר צפת סמוך לקברו של אותו צדיק רבי ייבא סבא
אשר נראה אליו בחלום, הנמצא כפי המסורת במירון, על יד
הכניסה לקברו של רבינו שמעון בן יוחאי. לבית מדרש זה היה
שולח סכומים רבים, ומסרו לידיהם של ר' ישראל ור' חיים זאליץ
ע"ה להלך בין באי בית מדרשו, הבימ"ד התקים עד מלחמת
העולם הראשונה.

בית קאמרא

ובתוך כך ראיתי, שיוצא אדם אחד מהבית הגדול הזה, והוא
גדול בקומה מאוד, והיה לבוש לבנים בגדי משי, וגם התגורה
שלו היה לבן ג"כ כמשי, ופניו היה כלפיד אש, נאה ביותר,
אשר לא ראיתי ודמיתי שיש במציאות בעולם אדם כזה בקומה
הזה, וחשבתי אז, שבדאי האדם הזה הוא מדורות הראשונים,
מהתנאים או מאבות הקדושים.

ומיד אחזתי בכנפו של בגדו, ואמרתי לו: 'רבי ומורי', בקשתי
מכם שלא יהיה לי כל כך התגברות הגלות בנסינות גדולים,
ובפרט בעת התפלה, ואמרתי לו בזה הלשון: 'רבי איך בעט אייך,
עם זאל מיר נישט אזוי שווער אהן קוממען דאס יודישקייט', ולא
השגית על דברי.

ואני לא עזבתי כנפו ואחזתי בו, והלכתי אחריו וכנפו ביד, עד
שהלך למערה אחת ישנה, ופחדתי בתחלה לנכנס עמו להמערה,
ובתוך כך עלתה על מחשבתי, מה בכך הרי אני הולך עם הצדיק
הזה, בודאי לא יהיה לי בהמערה זו שום נזק ח", והלכתי אחריו
וכנפו ביד.

ופתאום בתוך המערה, הפך פניו אצלי, ואמר לי: בני 'מה
בעית' (מה רצית). אמרתי לו, עוד הפעם בזה הלשון: 'איך
בעט דעם רבי עם זאל מיר נישט אזוי שווער אהן קוממען דאס
יודישקייט'. מיד השיב לי: בני אל תפחד כלל, ואני אברכך, והניח
ידיו על ראשי, ובירך אותי בברכות הרבה בלי שיעור, וגם הרבה

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

וַיֵּאָצֵל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיֵּתֵן עַל שִׁבְעִים אִישׁ
הַקָּנִיָּים (יא כה)

פעם אחת בחורף, קמתי בחצות לילה, ובכיתי על חורבן
הבית מאוד, ועיקר על גלות השכינה, ומה שהקליפות והחיצונים
מתגברים ח". וביום המחרת, קמתי ג"כ בחצות לילה, ובכיתי
ג"כ בעת לימודי עוד יותר. ואחר זאת הנחתי לי לישן מעט קודם
אור הבוקר. וראיתי בחלום, שבאתי לארץ ישראל, והלכתי בין
בתים ישנים הרבה, ושמעתי שמתפללים פסוקי דמורה בקול
רם ונעים.

ואח"כ הלכתי הלאה, וראיתי בית אחד ישן נושן מאוד, עד
שהתכלים היו שחורים, והבית היה גדול מאוד אין לשיעור.
ובתוך הבית ראיתי פתח גדול. וחשבתי שהפתח הזה אינו ראוי
אלא לאנשים הקדמונים, שהיו גדולים בקומה.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

וְתִדְבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁחָה עַל אֹדוֹת הָאִשָּׁה הַכְּשִׁית אֲשֶׁר לָקַח בִּי אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח (יב א)

ענין שמירת הלשון

ע"י שמירת הלשון מתקבל תפילתו

אותיות הקודש יש בהם רוחניות פנימי חיות העולם, ולכל אות יש צורה רוחנית אור נכבד אצול מעצם הספירות, משתלשל ממדרגה למדרגה, עד שיגיע ויתלבש האור ההוא באות ההוא אשר בשפתיו, ובתוכם אור עליון עד כי מהבל פיו יתהוו צורת קדושת עליונים מתקשרות בשורשן בעצם אצילות. וכשישמור המבטא מדברים בטלים, יהיה קולו נשמע בשמי מרומים כאחד מן הנביאים.

וצריך המכין להמשיך הרוחניות אל האותיות שהוא מזכיר, כדי שיוכלו לעלות האותיות ההם עד המדרגה העליונה, ופי האדם שיש בו דיבור קול הבל הוא עצמו רוחני, ואל הכח הרוחני הזה צריך להמשיך רוחניות עליון, כדי שבכח הזה יעלו אותיות אל רום המעלות, והוא ע"י דביקות ושמחה ואהבה ויראה ואור מתוק עריבות ידידות נעימות. כל אחד לפי שורשו, כך עולין האותיות, וימחרו לעשות בקשתו.

'נצח חסד' אבות, ב אותיות ו

ע"י שמירת הלשון מגלה עתידות

הענין, כי כל דיבור שיהיה בו, הן תפלה או תורה עושה רושם, וכל מה שיוצא מפי אדם אי אפשר שיהיה לבטלה, וקלין דאורייתא וצולתא סלקין לעילא ובקעין רקיעין (וזהו ח"ג ספח); אפי' הכאת המטה, הקול אינו מתאבד. והקול והדיבור שמוציא אדם, רכבין עליה מלאכים והנשמות והשכינה, ובכל דיבור ודיבור רכיב חד מלאך.

ובחיית אדם צדיק וחסיד, עוסק בתורה ומתפלל בכוונה, מאותן הקולות שיוצאין מפיו, נבראין מלאכים ורוחין קדישין קיימין לעד, ובכל בני אדם מתגלין לו המלאכים ומודיעין לו עתידות ורוי תורה (אבות ו, ב), ויש בהסתר ובהעלם, ויש בהתגלות יותר, הכל לפי נשמת אדם, ולפי דביקותו באלהיו בנועם זי השכינה בעת עסקו באותיות תורה ותפלה, כך הוא התגלות אליו.

והנה עליות דיבור הטוב, כלול מעולמות נשמות אלהות חלק עולמות מעורר עולמות עליונים, וחלק נשמות מעורר אור נשמות, סוד בריאה, וחלק אלהות עולה לאצילות ועושה שם מה שעושה, ואותיות נעשין כלים שעל ידם יורד השפע עד עשיה חומר האותיות, ובאור זה מתעטף ומתלבש איש החסיד הגורם זה.

'נצח חסד' אבות, ב. אותיות ה'

חומר העוין

אייתא בספרים, מי שמדבר לשון שקר ולשון הרע על חברו, ניתן החיים שלו לחבירו, ונשאר אצלו המות ביד לשון, מות לו ולחבירו חיים, וזהו (משלי יח כא) מות וחיים ביד לשון, והרע והגיהנם של חברו לוקח לעצמו, כמבואר בשער הקדושה (ח"ב שער ו'). מי שמדבר עליו רע נותן לך חיים, ואילו היית יודע, דורן היית משלח לו, ואין לך מדבר לשון הרע, אלא מי

שיש לו ניצוץ של בלעם הרשע, ומתלמידיו של בלעם הרשע, אף מי שהוא רב, ורבי, וגדול בעיניו, המדבר רע על חברו שלא על פי דרך שבארנו לעיל, שהוא לאיזה המתקנה ומתכוין לטובה, עתיד להתגלגל באבן דומם כבלעם הרשע.

ובפרט מי שמדבר על איזה קדוש, אשר מימיו לא טעם פרוסה, בלתי יחוד שמו יתברך נפש נדכה, יכרתו ימיו ויחתך ויסחך מאהל שלמעלה וישרשך מארץ חיים סלה (תהלים נב ז), וזהו אירע ג"כ לס"מ הרשע, שמדבר במקטרג על ישראל, על הכלל ועל הפרט, ובוזר יכולין לברר ממנו החיות שלו מסוד סממני הקטרת, כי בהכרח נותן להם מחיות שלו, על ידי הקיטרוג שמקטרג ומדבר עליהם רע, וביום הכפורים כולנו כמלאכים וכמשה רבינו, הוא מדעתו ומרצונו נותן לנו חלקו מעדיים של הר חורב החיות שלו, וזהו הקטרת של לפני ולפנים, והבן.

'היכל הברכה' דברים דף קצח:

בחלום חזיון לילה צוו עלי, שאכתוב ענין מצות 'שלא תשלח' החקוק בפ' פשוטה, שעיקר גלות השכינה על ידי שאינם שומרים הדיבור מלדבר דברים בטלים ולשון הרע ורכילות, כי כל הדבורים נלקחים מן השכינה, וכשאינם שומרים הדבור מלדבר סרה, אז אח"כ כשעומד להתפלל חוטפין הקליפות אותיות התורה והתפלה שלו. וכשדבור שלו שמור, אז כתוב ברעיא מהימנא, הוריד כנחל דמעה יומם ולילה אל תנתי פוגת לך, אל תדם בת עינך, שפכי כמים לבך נח פני אדני (איכה ב יח), ובזכות הזעקה והתפלה בפה מחזירין האם מעל הבנים ומקיימין מצות שלא תשלח...

ומעתה תדעי אחיי שעיקר השמירה בפה עליון ותחתון, ולא כמו שנתפשט מנהג הרע שבכל פנה ובכל עיר ועיר יש רבי, ומי שהוא מכת של רבי זה, מדבר סרה ופוער פיו לבלי חק על רבי שבעיר אחרת. שמעתי ממורי וחמי [הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זי"ע] שהיה תלמיד מובהק מרבינו הקדוש הצדיק מוה"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב, שפעם אחד נסע מרן אלקי קודש קדשים אור שבעת הימים רבינו ישראל בעש"ט על הדרך, והלך אל היער להתפלל מנחה, וראו התלמידים שמכה ראשו מאד באילן וצועק ובוכה צעקות משונות ובכייה רבה, והמה ראו כן תמהו, ושאלו פה קדוש מה זה ועל מה זה, והשיב שצפה ברוח קדשו על הדורת שיהיו סמוכים למשיח, וראה שיהיו רביים כארבה לרוב, והם הם יעכבו את הגאולה מלשלח האם מעל הבנים בכללות, ופשוט כי גורם פירוד לבבות ושנאת חנם, ואינו מלמד להסרים למשמעתו מדות טובות וישרות ודרכי עבודה.

ובפרט חלילה לדבר סרה נגד איזה צדיק או גדול הדור, או אפילו על שום בר ישראל המוחזק במצות, והם מלמדים בהיפך לעשות חוכא ואטלולא מכל מי שאינו נוסע לרבי שלו, וזה גורם פירוד לבבות ושנאת חנם ואריכות הגלות.

'אוצר החיים' דברים דף קלד.

השומע דיבור על צדיקים

לא תלך רכיל בעמך, לא תעמוד על דם רעך וגו' (ויקרא יט טז). 'תעמוד' חסר ואו בכל קריא, אפילו עמידה כל דהוא לא תראה בצערו של חברו שאחד מלבין פניו ואתה שותק... אלא תהיה מוחה בכל 'כולתך' במי שמבזה חבריך או מדבר עליו רכילות ולשון הרע, אתה לא תהיה שומע ושותק, אלא תאמר לו רשע עובר ישראל, למה תדבר סרה על דמות יוצרני, ועל שכינת עוזני, שהוא הויד שבעמך ומסתלקת בעון הזה.

ולכך נסמכה זה לזה, לא תלך רכיל ותאמר כיון שאני איני מדבר, אשמע ואשתוק ונהנה במה שחבירו הרשע מדבר, גם זה השומע רשע גמור הוא ועובר על לא תעמוד על דם ריעך, ואין לו חלק באלקי ישראל.

כששומע רשע מדבר סרה על צדיק, או לוחש מלחש בשקרים על חברו, תיכף תדחה אותו ותאמר לו רשע, לך מעלי, איני שומע לך, כי אם הוא שומע ושותק ומכל שכן אם נהנה, סופו לידון באש לא נפה, ולא יזכה לעמוד במחיצות הצדיקים כשומע כעונה כמדבר כולם יספו מן העולם בזה ובכא.

'היכל הברכה' ויקרא דף קסט.

המדבר לה"ר אין לו תקומה

'מחזן מתנים קמיו ומשנאיו מן יקומון' (דברים לג יא). 'קמיו ומשנאיו' תריוהו מלאים יוד בכל קריא, קמיו הם הלוחמים בפועל ומרעין לעמוד על פרנסת חבריו וליקח חייו, ומשנאיו הם המדברים לשון שקר לשון הרע, כדי להשניא אותו בין חבריו, מן יקומון לא יהיה להם תקומה, 'יחיו מתוך נבלתי יקומון' (ישעיה כו יט), אבל מלשין ומסור ומדבר לשון הרע, 'יקומון עדי חמס' (תהלים לה, יא) כל אלו 'ואכלם ואמחצם לא יקומון' (ש"ב כב לט) בתחיות המתים, כי המדבר לשה"ר ומתכוין להרע ולבזות, מחמת קנאתו הרע ושנאתו, אין לו חלק בחיים, ימחו מספר חיים ולא יקומון בתחיות המתים בעת מלכים יקומון, אבל אם 'כושל יקומון מלך' (איוב ד ד), אז יקום אחריו וחלקך בחיים.

'היכל הברכה' דברים דף ר:

הצדיק מרגיש אם לפעמים יאירע לו איזה תנועה של לשון הרע

והצדיק מרגיש אם לפעמים יאירע לו איזה תנועה של לשון הרע, כי אפילו תנועה עושה רושם, ועקימת שפתיו עושה רושם, כמו שאירע להקדוש רבינו יצחק מדראביטש, שהיה לו ענין שתיכף שאמר 'בידך אפקד' (תהלים לא ו) ישן לו, ואם אירע שלא יכול לישן, היה יודע שעשה איזה חטא, ואינם רוצין לקבלו עד שיעשה תשובה.

ופעם אחת פישפש ולא מצא, עד שבדק וחקר שהיה עומד במסיבות ליצים, שעשו ליצנות ממרן אלקי הבעש"ט, והוא שתק ולא מיחה. ותיכף עמד ממטתו וצויה לעגלון שלו שיאסור לו הרכב, ונסע תיכף לק"ק מעוביז לבקש ממנו מוט. ומרן לא הכירו מעולם, ולא היה מכיר אותו שום אדם במעוביז, והלך הרב רבי יצחק לבית מדרשו של מרן להתפלל, ועמד שם בזוית להתפלל, ובעת קריאת התורה קרא אותו מרן 'מורה מוריניו ר' יצחק בן ר' יוסף', ואמר לו שלום עליכם, מורי רבי התלוצץ על הבעש"ט ונסע דרך כזה, ובעש"ט מוחל בלב שלם. ראה כמה הגיע תנועה של לשון הרע. ואתם אחיי השמרו בנפשכם וחיו לאורך ימים.

'נתיב מצותיך' יחוד ד, ד

ע"י לה"ר מחליף זכויותו

וסטרא דחויא של נחש הטמא של שלש קליפות הטמאות המדבר לשון הרע, והוא ס"ם החיצון שקטרג, ולא רצה ליתן חלק באדם, ואי אפשר להעלות חיות שלו, אלא על ידי שמדבר לשון הרע על ישראל, נמסר להם חלקו בעל כרחו. וכל המדבר לשון הרע ומצער את נפש מישראל, נמסר לו כל זכויותיו, ופקדתו יקח אחר, אמן כן יהי רצון.

זהר ח"א דף קכב:

תשובה על לה"ר

תא חזי. כל חובי עלמא, קב"ה מכפר עליהו בתשובה, בר מההוא לינשא בישא, דאפיק שום ביש על חבירה... (זהר מצורע ג). שצריך לבקש מחילה מחבירו, כי אין המקום מכפר על דברים שבינו לבין חברו, עד שירצה את חברו. ומה שחטא נגד המקום שדיבר רע על צלם אלהים, בזה מהני תשובה ודאי כשאר כל עבירות...

'זהר ח' ח"ה דף נא: